

## بررسی وضع تغذیه و بعضی عوامل موثر بر آن در کودکان ۲۴-۳۵ ماهه در روستاهای شهرستان تاکستان، سال ۱۳۷۴

نوروز علی عزیزخانی، فوق لیسانس علوم بهداشتی در تغذیه

### خلاصه

هدف از این پژوهش بررسی وضع تغذیه و برخی از عوامل موثر بر آن در کودکان دو ساله روستاهای تاکستان بود. بدین منظور ۲۱۱ کودک ۲۴-۳۵ بصورت تصادفی به روش نمونه گیری خوشه ای در دو مرحله انتخاب شدند. داده ها از طریق پرسشنامه و اندازه گیری وزن و قد کودکان گردآوری شدند. نتایج نشان داد که بر حسب امتیاز  $z$ ، ۱۴/۲، ۳۰/۳ و ۳/۸ درصد کودکان به ترتیب دچار سوء تغذیه مجموع زمان حال و گذشته، زمان گذشته و زمان حال بودند. وابستگی معنی دار آماری بین سواد پدر با سوء تغذیه گذشته ( $p < 0.01$ )، و مشاجره لفظی والدین با سوء تغذیه مجموع زمان حال و گذشته ( $p < 0.02$ )، وجود داشت. همچنین، همبستگی مثبت بین درآمد سرانه با سوء تغذیه مجموع زمان حال و گذشته ( $p < 0.03$ )، و زمان گذشته ( $p < 0.05$ )، بعد خانوار با سوء تغذیه زمان حال ( $p < 0.03$ )، و سنی که کودک از شیر گرفته شده بود با سوء تغذیه زمان حال ( $p < 0.05$ )، یافت شد.

### واژه های کلیدی:

ایران، تاکستان، وضع تغذیه، عوامل مؤثر، کودکان ۲ ساله، سوء تغذیه

### مقدمه:

هدف سازمان بهداشت جهانی کاهش دادن سوء تغذیه (PEM) در کودکان زیر ۵ سال به میزان کمتر از ۵۰ درصد فعلی و حذف اختلالات ناشی از کمبود ید و ویتامین A تا سال ۲۰۰۰ می باشد (۱). به منظور بررسی و ارزیابی و تحلیل مشکلات تغذیه ای کشور می توان اطلاعات لازم را از طریق پایش تغذیه ای (Nutrition Surveillance) بدست آورد، در بیشتر موارد بهترین راه بدست آوردن چنین اطلاعاتی از طریق مطالعه نمونه ای و سیستم های دیده بانی می باشد (۶). نظر به اینکه تا کنون بررسی وضع تغذیه کودکان در سطح شهرستان تاکستان صورت نگرفته است، تصمیم گرفته شد که این مطالعه انجام گیرد برای این منظور گروه سنی کودکان ۲ ساله ای انتخاب شدند که از شیر گرفته شده و رشد سریع در سال اول زندگی را پشت سر

بیشتر از ۲۰۰ میلیون کودک یعنی تقریباً  $\frac{1}{3}$  کل کودکان جهان دچار سوء تغذیه می باشند (۱). سوء تغذیه بطور کلی در تمام سنین شایع می باشد اما بیشترین میزان شیوع آن در میان شیرخواران، کودکان پیش دبستانی دیده می شود (۲).

سوء تغذیه یکی از عوامل اصلی در  $\frac{1}{3}$  مرگهای ۱۴ میلیون کودک در سال ۱۹۸۷ بود (۳). ارتباط قوی بین سوء تغذیه و مرگ و میر کودکان در کشورهای در حال توسعه وجود دارد و خطر نسبی مرگ و میر با افزایش شدت سوء تغذیه بطور واضح افزایش می یابد (۴).

سوء تغذیه وقتی که شدید و طولانی باشد اثر سوء بر روی رشد جسمی، جذب مواد مغذی از دستگاه گوارش مصونیت در مقابل بیماریها، اختلال در کار غدد مترشحده داخلی و رشد ذهنی دارد (۵).